

På stengrunn

■ HARALD G. SUNDE >>> Medisinsk fagsjef, Finnmarkssykehuset

Denne samlingen med tonesatte Rudolf Nilsen-tekster har fulgt meg siden 1970-tallet. Først som LP. Da LPen var slitt ut, og dessuten hadde gått av mote, fikk jeg kjøpt musikken på CD. Og da samme skjebne hadde innhentet CDen, fikk jeg lastet ned musikk-samlingen fra internett. Jeg spiller musikken fortsatt, og innholdet kjennes like sterkt nå som da jeg kjøpte plata første gang.

Tekstene er som nevnt skrevet av Rudolf Nilsen. Han var født i Oslo i 1901 og døde i 1929. Han var en revolusjonær kommunist, og skrev sine dikt ut fra denne politiske bakgrunnen. I 1973 satte en gruppe bestående av kjente visesangere musikk til 16 av hans dikt og spilte disse inn i Rosenborg studio. Musikantene var Lillebjørn Nilsen, Lars Klevstrand, Kari Svendsen, Steinar Ofsdal, Carl Morten Iversen og Jon Arne Corell; kjente visesangere og musikere så vel på den tid som i dag.

Jeg vil beskrive musikken først. Den opprinnelige LPen ble innspilt i en tid da visesang stod høyt i kurs, og musikken ble derfor enkelt instrumentert. Akustisk gitar, mandolin, fløyte, cello og kontrabass fikk holde; ingen synt-lyd eller overdrevet lyd-bilde. Enkelt og akustisk skulle det være, og det står seg fortsatt! Det nøkterne instrumentvalget framhever derved diktenes tekst og rytme på en tilsiktet måte!

Tekstene er varierte, men gjennomgangstemaet er fattigdom, gråbeingårder, dårlige levekår, økonomisk skeivfordeling og klassekamp. Dette kan høres ut som et relativt traurig tema for en musikk-LP, og neppe noen god reklame for musikk som utgiveren har et håp om å få solgt. Tekstene er imidlertid livet opp av andre tekster med både kjærlighet, latter, fyll og fest, slik at den alvorlige og kanskje noe dystre grunntonen balanseres av det muntre.

Hvis jeg skulle lage en pallplassering av de sangene som betyr mest for meg så må det bli disse tre:

● **Nummer 3:** «På stengrunn», tittelsporet. De unge bjørkene i svartebyen går det dårlig med hvis de ikke får tilstrekkelig sollys og næring. Analogien er grei, hvis menneskene ikke har gode oppvekstvilkår går det dårlig. Sangen henspeler med all tydelighet på forskjellen mellom på den ene siden de trærne og mennes-

kene som er så heldig at de er født på sol-sida og på den andre siden de som endte opp på samfunnets skyggeside.

● **Nummer 2:** «Jeg hadde tenkt». En vakker ballade som skildrer et møte mellom to mennesker som har vært veldig glad i hverandre, og der den ene egentlig hadde tenkt å hilse lett og kaldt, men ikke fikk seg til det likevel. Forholdet mellom dem var slutt, men tydeligvis var det ikke helt over likevel.

● **Nummer 1:** «Revolusjonens røst». Sjelden har jeg hørt musikk som kan smykke seg med betegnelsen «kongruens» på samme måten som dette sporet gjør. Her snakker revolusjonen direkte til lytteren, og forteller hva som skal til for at revolusjonen skal kunne gjøre jobben sin med å bedre forholdene for jordas fattige og undertrykte mennesker. Usminket, rett fra levra. Musikken er enkel og taktfast, noe som gjør at sangen med all tydelighet henspeler til marsjerende folkemasser og røde, vaiende faner.

Er det bare nostalgi som gjør at jeg fortsatt finner glede og inspirasjon i å lytte til denne musikken? Det er klart at når man fortsatt en sjelden gang i det skjulte finner fram en gammel gitar og med irriterende umusikalsk røst stemmer i musikken fra 70-tallet, så ligger det mye god nostalgi i slik handling. Det skal ikke nektes for det.

Men i et samfunn der forskjellene mellom rik og fattig øker, der flyktningestrømmen mot Europa minner oss om flukt fra et liv på stengrunn, og der tydelige politiske skillelinjer går mellom de partiene som vil dele goder mot de som ikke vil dele, så har fortsatt Rudolf Nilsens tekster relevans og verdi langt utover det nostalgiske.

PÅ STENGRUNN

De unge bjerkene i svarte byen
de står og bruser med sitt lyse løv,
som om de åndet store skogers vårluft
og ikke skorstensrøk og gatestøv.

De løfter tappert sine tynne grener
og lar dem svaie under vårens sus
og varme sig i solens gode stråler,
som flommer inn imellem gatens hus!

Men de blir aldri som de store trærne,
som står og suser ute i det fri.
Slik er det når man vokser op på stengrunn
og bare har en drøm om skog og li.

JEG HADDE TENKT —

Jeg hadde sett dig lenge, der du kom
for alltid vet jeg det, når du er nær —
og hadde tenkt å hilse lett og koldt,
fordi jeg ennu har dig altfor kjær.
Slik vilde jeg forsvare mig med kulde
og også verge dig på samme vis,
så alle våre nye drømme skulde
som sene blomster visne inn i is.

Jeg hadde tenkt... Men da du stanset
med dette hemmelige gode blikk
og dette fjerne smil, jeg vet så meget om —
da skjønte jeg at planen ikke gikk.

REVOLUSJONENS RØST

Gi mig de rene og ranke, de faste og sterke menn,
de som har tolmod og vilje og aldri i livet går hen
og selger min store tanke, men kjemper til døden for den.

Gi mig de kolde og kloke, som kjenner min virkelighet.
Bedre enn mange som sier de tror, trenger jeg noen
som vet.

Intet er mere som skrift i sand enn løfter om kjærlighet.

■ HARAL-SU@ONLINE.NO

